

Schreiber András

Márciusi ifjak és vénék

Rohanok a Rákóczi úton, a gyomromban bugyog felfelé a vasárnapi húsleves, három óra múlt, már elkezdődött a tüntetés a Keletinél. Március 15-e mifelénk nem csupán nemzeti ünnep, hanem a feleségem nagynénjének a születésnapja is, a rokonok kicsit csalódottak voltak, hogy asztalt bontok. Annyira nem fideszesek, hogy élőben hallgassák a miniszterelnök ünnepi beszédét, de azért láttam a rosszallást a szemükben, amikor bejelentettem, hová igyekszem.

– Szaladjál csak, törd ki a lábad! – kiált utánam már a Rottenbiller utcánál egy néni. A lányára támaszkodik, miközben a botjával felém suhint. Nem hagyom szó nélkül, megállok, és megkérdem, mi a baja.

– Nem tudjátok, mi ellen mozgolódtok! – ordítja az arcomba. – Most végre nyugalom lehetne, most végre rend van! És pont ide szervezni... hát ez volt 56-ban a Baross Köztársaság szíve, itt halt meg az apám! Nem vagytok méltók 48-hoz, nem vagytok méltók 56-hoz, nem vagytok 89-esek! Az ilyenekről le kellene tépni a szent kokárdát, mert nem érdemlitek meg, hogy viseljétek. Hazaárulók vagytok! Dögöljél meg!

Az arca lila a haragtól, egész testében reszket. Megsajnálom. Ha vitatkozni, érvelni kezdenék, tán bele is halna. A néni lánya sem szól, csak a kezével int türelmetlenül: menjek már.

47

A pályaudvar előtti terület már homogén közeg, legalábbis annyiban, hogy itt nem keveredik egymással kormánypárti és változásszimpatizáns. Meg persze területrendezésileg is egység van, hiszen az egyenszürkére térkövezett placcot sehol nem bontja zöld felület, legfeljebb a metrógödör és a közúti forgalom miatt leválasztott Baross-szobor pár négyzetméteres kis szigete töri meg a tér egyhangúságát. Biztos nem ez volt a városrendezési szándék, de kisebb demonstrációkhoz ideális helyszín, pár ezer fő kényelmesen elfér. Most, az „Új magyar köztársaságot” követelő megmozdulásra a tömeg túl is nőtte a Baross teret: mintegy tízezer fő lehet, sokan kiszorultak a műkömezőről, és a forgalommentesített Thököly úton rendeződtek kisebb-nagyobb csoportokba.

A Kerepesi út felé kicsit szellősebb, s mivel a rossz hangosítás miatt egy mukkot nem értek Kulka János és Fullajtár Andrea szónoklatából, arrafelé indulok, hogy jobban rálássak a tömegre. Az arcokon kettős érzelmek furcsa keveréke, a lelkesedés és a csalódottság egyidejű mosolyráncai látszanak: alig hallatszik valami a kis színpad felől. Többen előre nyomulnak, hátha akkor jobban hallanak, mások veszettül mobiloznak, találkahelyet egyeztetnek rokonaikkal, ismerőseikkel.

A Keleti pályaudvar sarkánál egy fiatal pár épp befejezi a turbékolást, elindulnak a színpad felé. A fiú világosszürke kabátjának gallérján vörös foltok éktelenkednek, a kokárdája is mocskos.

– Nem vér, csak leettem magam. Kecöp – mondja mosolyogva, amikor találkozik a tekintetünk. Tamás tizenkilenc éves bölcsészhallgató, nyílt tekintetű, közvetlen fiú. A barátnője, Gabi szemérmesebb, ő még gimnazista, idén fog érettségizni.

– Nem sokkal az internetadó elleni tüntetés után jöttünk össze. Ott találkoztunk először – mondja Tamás.

– Én is a bölcsészkarra szeretnék menni jövőre. Az angol biztos, Tomi pedig korrepetál magyarból – fűzi hozzá szemlesütve a lány.

– A szüleitek mit szólnak hozzá, hogy kijártok a tüntetésekre? – érdeklődöm.

– Gabi szülei meg a nővére is itt vannak valahol, eleve együtt érkezünk, csak aztán szétváltunk. Úgy beszéltek meg, hogy legkésőbb az Astoriánál keressük egymást – mondja Tamás.

– És a te szüleid?

– Az én szüleim nincsenek itt. Nem szólnak bele, hogy mit csinállok, de nem is örülnek túlzottan annak, hogy itt vagyok. Az utóbbi időben ritkán beszélünk politikáról, de azt tudom, hogy 2014-ben is a Fideszre szavaztak. Akkor azt mondták, hogy azért, mert nincs valós alternatíva, és még mindig jobb, mint a Jobbik, a baloldal pedig rossz érzelmeket vált ki belőlük. Én tavaly szavazhattam először, és számomra elég egyértelmű volt, hogy balra voksolok. Ahogy az is egyértelmű, hogy felemelem a szavam, ha valami nem tetszik. A szüleim sok dologban másképp látják a világot, ami, azt hiszem, valahol természetes is, de sem rajtam, sem a testvéreimen nincs és nem is volt nyomás, hogy miként gondolkodjunk a politikáról. Azt hiszem, alapvetően demokrata vagy legalábbis demokratikus család a miénk.

Időközben véget érnek a beszédek, elindul a menet az Astoria, a Fidesz korábbi tömegrendezvényeinek helyszíne felé. Tamás hevesen gesztikulálva arról beszél, hogy ezúttal sok fiatal jött demonstrálni. Mögöttünk egy srác kisméretű transzparenst tart maga elé: „Je suis váci Madách Imre Gimnázium” felirattal (célozva a CÖF és a gimnázium a diákok állami ünnepeken való részvételét illető csatájára). A fiút többen is lefotózzák, néhányan tapsolnak.

– Az biztos, hogy aki gimnazista itt van, egytől egyig szabad akaratából jött el. Hiába akarja einstandolni a kormány a diákokat – jegyzi meg Tamás. Aztán visszakanyarodik a saját családjához: szerencsésnek tartja magát, több olyan évfolyamtársa van, akiknél gondot jelent a családtagok eltérő politikai és világnézete.

Amíg Tamással beszélgetünk, a barátnője folyamatosan az internetet bújjá az okostelefonján, időnként megosztva velünk is a híreket. Például hogy már az indulás napján el kellett sötétíteni a közszolgálati televízió hírcsatornáját (M1), mert a technika kifogott a szerkesztőkön, illetve részletes beszámolót kapunk a kormányprogramokon történt kisebb-nagyobb csetepatékról, egyebek mellett a miniszterelnököt kifütyülni szándékozó OGYM-esek akciójáról is.

– Szükség van ilyen akciókra is – mondja Tamás. – Sőt úgy veszem észre, egyre többen kezdenek kiábrándulni a békés tüntetésekből, és erőteljesebb demonstrációt szeretnének, valamit, ami felhívja a kormány figyelmét arra, hogy az embereknek elégük van.

– Milyen akcióra gondolsz? Gyűjtsunk fel kukákat? Foglaljunk tévészékházat? Az erőszak és a vandalizmus nem megoldás – veti közbe mosolyogva a lány.

– Dehogyan erőszak! De azt neked is be kell látnod, hogy lassan kifogy a szufla a tüntetésekből. Az már nem apropó, hogy fény derül valami susmusra, vagy hogy felháborodunk az Orbánék legújabb elcseszett ötletein, mert akkor mindennap ki lehetne jönni az utcára.

– És akkor mégis mire gondolsz? – érdeklődik a lány, szemmel láthatóan furcsállja a fiú szavait.

– Nem tudom, például hídfoglalásra.

– Hídat a hülyék foglalnak – fakad ki Gabi. A barátja megrökönyödik, de inkább nem vitatkozik. Gyorsan magához vonja a lányt, megcsókolja. Jobb a békesség. Az egyik ablakban magányos férfi áll, egyik kezében kis méretű magyar zászlóval integet, másik kezéből mintha rózsaszirmokat szórna a tömeg – talán az ifjú szerelmesek – felé. A nap is kisütött.

A menet elér az Astoriánál felállított nagyszínpadhoz. Kicsit várni kell még, amíg a többiek is hallótávon belül kerülnek, aztán jöhet a Himnusz. Idősebb emberek meghatottan arról beszélgetnek, hogy a március tizenötödikéhez mindig tapad bizonyos ellenzékiesség, mert ilyenkor a változtatás szükségességéről is megemlékezünk. Az 1848-as, 1956-os és 1989-es események között vonnak párhuzamot (vajon mit kezdenének egymással, ők és a Rottenbiller utcai botos néni?), majd megegyeznek abban, 2010 nem illeszkedik az évszámok közé.

A Himnusz után Parti Nagy Lajos kap szót, a magyar mondatokhoz való erős kötődésről meg a lehetséges új köztársaságról beszél. Többen lehunyják a szemüket, úgy koncentrálnak, hogy megértsék szavait: a hangerővel már semmi gond, sőt a falak még vissza is verik, valami nem stimmel a hangosítással, a szavak egymásba mosódnak, alig érteni valamit. Közben aktivisták „Gucci” feliratú urnákban gyűjtik az adományokat, többek közt épp profibb hangtechnikára. Mindenesetre a szervezők igyekeztek menet közben javítani a hangosításon, mert a Magyar Közzolgálati Egyetem docense, Lattmann Tamás által kihirdetett kezdeményezés 19 pontját már egész jól lehetett érteni. Egyebek mellett a valódi vagyonbevallások, átlátható közbeszerzések, a nagyobb állami beruházások titkosításának tilalma áll a kezdeményezés középpontjában, aztán Vajda Zoltán és Gulyás Balázs beszél, tovább bővítve a népszavazási kezdeményezés perspektíváit.

Meglátom Tamást, egyedül ácsorog, a barátnője tőle pár méterrel arébb a családjával beszélget. A fiú integet nekem, odamegyek hozzá, az arcán enyhe csalódottság.

– Túl sokat beszélnek – mondja. – Ráadásul ennél a 19 pontnál sokkal ütősebbet és érthetőbbet is össze lehetett volna állítani.

- Például?
- Ma olvastam az Eötvös Károly Intézet 12 pontját. Abban egész tisztességes célok vannak megfogalmazva a választójogi törvényről, az Alkotmánybíróság függetlenségének és hatáskörének visszaállításáról, az ombudsmanok rendszeréről, a közszolgálati média kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettségéről. Na, azt kellett volna itt is felolvasni!
- Nem bírom megállni, megkérdezem tőle, miért nem a barátnőjével együtt hallgatták a beszédeket.
- Kicsit duzzog még a hídfoglalás sztori miatt. Biztos ezt tárgyalják az apjával. Nem tudom, mi bajuk vele, szerintem jó ötlet. Néha a szónál többet ér a tett. A taxisoknak is bejött 90-ben.

Három nappal később a Büki Zoltán vezette civil csoport ötven autóval, egy óra hosszat lezárta a Lánchidat, így tiltakozva a kormány antidemokratikus intézkedései, közelebbről az Alkotmánybíróság „bedarálása” miatt. Nem tudom, Tamás ott volt-e.

50

Szerzőink könyvei

